

Z a p i š n i k

sestavljeno dne 19. 12. 1918 pri centralnem uradu narodne obrane v Ljubljani z gdom. Miha Pertot pok. Antona, policijski svetnik trzasko policije, stanujoc v hotelu Lloyd na Peterski cesti, kateri pove v pero:

Porojen sem 14. 9. 1865 v Trstu - Carbola od oceta Antona Pertot, rodom iz Nabrezine pri Trstu, kateri je imel domovinsko pravico v Trstu glasom matrike stev. 16.449. Moj oca se je porodil 1795 v Nabrezini in prisel kot mladec v ~~Trst~~ Trst in nikdar zapustil Trst. Znano je, da so vse družine Pertot najstareje v Primorju, da pripadajo najbolj znanim starim primorskim družinam.

Jaz sem zahajal kot dijak v ljudske sole v Rojanu in v Barkovljah in pozneje v ital. gimnazijo v Trstu. Po dovršenih vseučeljskih naukih na dunajskem vseučeliscu sem stopil 1893 v službo pri c.kr. polic. ravnateljstvu v Trstu. Moja soproga je porojena v Trstu in njen oca je bil pristojen v Devin pri Trzicu - Monfalcone.

Sluzil sem do 1918 vedno pri c.kr. pol. ravnateljstvu v Trstu; le zacasno sem bil odposlan v sluzbovanje v Ljubljano, Kormin in Split. 1913 sem bil zopet pozvan v sluzbovanje v Trst in od tega leta nisem vec zapustil ~~Trst~~ to mesto.

Ko so prisli Italijani 3. nov. 1918 v Trst in prevzeli tudi policijo, so me pustili v sluzbi do nadaljne odlocbe.

Dne 6. dec. 1918 mi je bil dostavljen od ital. oblasti (Governatore della Venezia Giulia) odlok, kateri datira s 30. nov. 1918, vsled katerega sem odstavljen iz ~~sluz~~ sluzbe s 1. dec. 1918 in se mi izplaca mesecna placa. 1. dec. 1918 moram zapustiti Trst in da moram prekoraciti meje zasedenega ozemlja do 15. dec. 1918.

Vdobilsi ta odlok sem se odpravil k podpolkovniku Candido Celoro, kateri vodi trzasko policijo, ter mu razjasnil, da me to bridko zadene, in sicer ne zaradi tega, ker me odpuscajo brez vzroka iz sluzbe, marvec za to, ker mi ukazujejo kot porojenemu v Trstu in

predložil, sem tudi zapisal, da sem bil obvešan, da imam oditi 15.12. iz Trsta, a da bom počakal resitve protesta. Karabinar mi je nasvetoval, da se informiram o resitvi moje vloge. Na 15.12. ze po ocetu tja pristojnemu zapustiti svojo domovino in oditi v tujino. Podpolkovnik Celoria mi je odgovoril, da to ni njegova krivda in da je on dobi, od zgoraj nalog, da mi izda ta odlok. ~~Nasvet~~ Nasvetoval mi je, naj vložim pri guvernerju prosnjo in da mi bodo dovolili ostati v Trstu, ker on nima vzroka, da bi me oddaljil. Pri tej priliki sem predložil tudi svojo domovnico.

Vložil sem prosnjo kot protest na Dxx "Governatorato della Venezia Giulia", v kateri sem posebno poudarjal, da stanuje družina Pertot že nad 200 let na Primorskem in da ni prisla ta družina ne iz slovenske ne iz nemške Avstrije, marveč iz inozemstva in da sem pristojen v Trst kot državljani in ne kot uradnik, da sem vzgojen v ital. solah, da nisem igral nobene posebne vloge in da sem bil uslužben pri politični policiji le za nekoliko mesecev po izbruhu ital. vojske in da nisem tudi sicer igral vloge v političnem življenju. Radi tega sem zaprosil samo, da se izbrise klavzula, da imam zapustiti svoje domovino. Ta protest sem odposlal priporočeno po postu. Na isti isti način sem odposlal osebno pismo na g. guvernerja Petiti di Roreto, v katerem sem ga opozarjal na mojo vlogo in sem ga zaprosil za pravično resitev.

Hotel sem se obrniti tudi na zupana (sindaco) Valerio, a mi je bilo receno, da on v tej zadevi ne more posredovati, ker je to odredba vojaške oblasti in v vojaškem interesu.

Moj protest oz. prosnja sem vložil 9. t. m. in sem pričakoval doma mirno neresitev.

Dne 14. dec. 1918 se prikaze v mojem stanovanju karabinjer, mi pokaze nek listek, na katerem je bila pisana pisana imena, mislim 4 uradnikov, kateri imajo prekoraciti mejo zasedenega ozemlja in me je opozoril, da moram 15. 12. iz Trsta. Jaz sem odvrnil, da sem protestiral proti temu po nasvetu pol. ravnatelja podpolk. Celorio in da čakam resitve tega protesta. Na listek, katerega mi je

predložil, sem tudi zapisal, da sem bil obvescen, da imam oditi 15.12. iz Trsta, a da bom počakal resitve protesta. Karabiner mi je nasvetoval, da se informiram o resitvi moje vloge. Šel sem 15. 12. 1918 zjutraj na Governatorato, kjer sem hotel govoriti s civilnim komisarjem com. Palmieri. Ker mi je pa njegov sluga rekel v predsobi, da morda hitreje resim, ako se obrnem k nekemu cavaliere Pini, kateri je stotnik, sem se obrnil do tega. Temu sem pokazal odlok in svojo domovnico in sem mu pripomnil, da je to vendar nezaslišano, da se podi iz domovine, iz Trsta tja od rojstva pristojno osebo in jo pošilja v tuje države, kjer nima ne sorodnikov, ne znancev, ne sredstev za zivljenje ali zaslombe. Pini je na to odgovoril, da ta odredba je samo vojsk vojaskega pomena utemeljena na 4. točko pogodbe o premirju da pa odpotovanja so odložna za 8 dni, a da karabinerji se niso bili obvesceni o tem, a sedaj da vedo ze o tem. Umenil sem, da sem vložil protest in mi je odgovoril, da guverner bo gotovo nepristransko ~~skriti~~ prestudiral mojo vlogo in da jo bo tudi nepristransko resil kakor je ~~xxxxxxx~~ njegov znacaj. Opozoril se, da zahtevam pismeno resitev vloge, naj ze bo pozitivna ali negativna, mi je to obljubil in pi tem za teval moj naslov. Ker je imel pred seboj odlok s katerim me je izgnal governatorato iz Trsta, si je pridrzal ta dokument in me odslovil.

Na podlagi tega dogovora sem bil prepričan, da nū nujno, da odpotujem in za to nisem se ~~priz~~ pricel s pripravami za odhod.

Drugi dan 16. 12. ob 2^h 30' pop. se prikazeta v mojem stanovanju 2 karabinerja in me povabita v ulico Tigor, na komando karabinerjev. Jaz sem opozoril karabinerje na moj pogovor in na obljubo g. cav. Pinija, da so odgodjeni za 8 dni vsi odgoni in da smem čakati v Trstu na resitev. Karabinerji so mi odgovorili, da ne vedo o tem nicesar in da moram takoj oditi z njimi na njih komando v ulico Tigor, kjer mi bo dana prilika, da govorim z njih ~~karabinerjev~~ poveljnikom. Odsel sem z njimi. Na straznici v ulici Tigor so me

spravili v eno sobo pod nadzorstvom karabinerjev in za nekoliko casa je prisel k meni neki castnik karabinerjev, kateremu sem zopet povedal natanko vse, kar se je dogodilo v moji zadevi, in sem se zacudil, da brez da bi vdobil odgovor na svojo vlogo, se me odganja iz domovine. Castnik mi je odgovoril, da njemu ni nicesar znano, da so izgoni odlozeni in me opozoril, da moja vloga (protest) je bila odbita. Zacudil sem se, ker meni ni nicesar znano in sem ga opozoril, da moja vest je cista. Na to mi je odgovoril: "No Vasa vest gotovo ni tako cista, kaj posebnega ste ze napravil". Odgovoril sem: "Tedaj bi rad vedel, kaj sem napravil, da se opravicim. Ker meni je bilo posebno mucno, da je bil moj protest odbit, brez da bi jaz o tem kaj vedel in da bi mi bila dana moznost, da se pripravim za odhod" Na to mi je odgovoril: "Da vi ste hoteli tu komodno ziveti! Zakaj pa se niste pripravili?" Zaprotil sem, da se mi dovoli, da ~~sax~~ ~~odstrani~~ odidem na mnogo oddaljen dom, da si vzamem svoje stvari, a niso hoteli privoliti. Predlozil sem, naj me spremijo tja njegovi karabinerskih rabinerji, a tudi to je odbil. Le to se mi je dovolilo, da sem poslal na malem listku ukaz moji soprogi, da mi prinese moje stvari v zapore Via Tigor. V njeni razburjenosti je pozabila moja soproga prinesiti mnogo stvari, tako da sem danes tu brez najpotrebnejsega. Odhod vlaka je bil napovedan na 5 1/2 popoldne. Ze eno uro prej so me odvedli v eni kociji, katero sem moral sam placati v spremstvu 2 karabinerjev na juzni kolodvor, kjer sem cakal od karabinerjev nadzorovan z enim 15 letnim neznanim deckom in eno Poljakinjo, oba brez denarnih sredstev v odgonu, na peronu do dohoda vlaka. Moral sem vstopiti v vlak in vojaski postajni poveljnik me je predal patruli, katera je spremljala vlak, ki me je strogo nadzorovala do Logatca. V Logatcu so me predali skupaj z zemenjenim deckom in zensko poveljniku, kateri nas je dal nadzorovati od karabinerjev do odhoda vlaka proti Ljubljani.

Karabinerji so posebno pazili, kam si kupim vozni listek, da vedo ali se odpeljem v Jugoslavijo ali nemsko republiko.

Vsled tega protizakonitega postopanja ital. vlade sem moral zapustiti svoj dom, svojo soprogo s 4 ~~sk~~ hcerkami, katere so ostale v Trstu in se nahajam sedaj v Ljubljani sam, tako da imam v dveh krajih ogromno ~~skoda~~ gmotno skodo, trpim ~~xtaksek~~ telesno, duševno in svojemu ugledu in si pridržim pravico zahtevati od italijanske vlade zadostne in odškodnino za vse brezpotrebne po ital. vladi povzroocene stroške.

Zaključeno, prečitano, podpisano.

Prisci: Fran Ramovs l.r. Nanjevic l.r.

Mihael Pertol l.r.
pol. svetnik.

Za točnost prepisa
pisarna za zasedeno ozemlje
v Ljubljani, 30.1.1919.